

גליון באר הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פנחס

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
ובן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש
באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש
דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית
Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית
Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית
Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית
Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית
Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון באר האמונה
Mechon Beer Emunah ארה"ב:
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2025

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי
להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון
באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת פינחס

אמונה

שאו את ראש - ע"י האמונה שבראש יזכה לפרנסה ולכל מילי דמיטב..... ד

תפילה

ויעמוד פינחס ויפלל - אין לך טוב מן התפילה..... ו

אש קודש וקביעות העבודה

לחמי לאשי - עבודת השי"ת מתוך התלהבות וזהירות מן הקרירות..... ט

עולת תמיד - ענין ה'קביעות' בעבודה..... יג

בין אדם לחברו ומידות

בריתי שלום - להעביר על מידותיו ולברוח מן המחלוקת..... יד

בדין הוא שיטול שכרו - שומעים חרפתם ואינם משיבים..... יז

ספה"ק בת עין

אכן אען ואומר גם אנכי, מה שיש לרמז בזה על פי מוסר, ונבאר מקודם הפסוק (תהלים קמה טז) 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון', הנה זהו כלל גדול בעבודת השי"ת, שצריך כל איש ישראל להאמין באמונה שלמה שהבורא ברוך הוא אחד יחיד ומיוחד בתכלית היחוד שאין כמוהו בשום פנים, והוא לבדו אלוקינו, היה הוה ויהיה, מנהיג ובורא לכל הברואים, ומשגיח עליהם בפרטי פרטות, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, וכשבא לבחינת אמונה זו אין לחפוז ולהשתוקק לשום דבר בעולם, רק יהיה כל חפצו ומגמתו והשתוקקותו למלאות רצון הבורא ית', ולא לחפוז יותר מרצון הבורא ית"ש, כי צריך להאמין אם רצון הבורא ית"ש לתת לו זה הדבר, בוודאי הוא יתן לו, בלתי מניעה. ואם אין בזה רצון הבורא למה יגע את עצמו להבל ולריק ללא יועיל.

וזה כוונת חז"ל שאמרו (אבות ד א) 'איזהו עשיר השמח בחלקו', היינו שישמח ברצון הבורא ולא יחפוז יותר.

(בת עין, פרשת פינחס בד"ה עוד נראה ליישב קושיית האור החיים)

פרשת פינחס

שאו את ראש - ע"י האמונה שבראש יזכה לפרנסה ולכל מיילי דמיטב

בפרשתן (כו ב), 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', ובמדרש (ילקוט שמעוני רמז תשעג) זהו שאמר הכתוב (תהלים צד יח) 'אם אמרתי משה רגלי חסדך ה' יסעדני'. ולכאורה צריך ביאור, מה ענין הרגל אל הראש, ומה ענין שני פסוקים הללו בין זה לזה. וביאורו (עפ"י דברי הר"ק ה'דברי ישראל' זי"ע ד"ה שאו), שהנה לפעמים יש לאדם חולי בראשו ל"ע ומחמת כן מעדו רגליו ואינו יכול להלך, וכשרואה שאינו יכול לילך ברגליו, סובר שהוא חולי הרגל ומבקש רפואה ותחבושת אל הרגל, ובאמת הוא חולי הראש - ועליו לתור אחר רפואה לראשו, וממילא יתחזקו רגליו ללכת כאחד האדם.

והנה 'רגל' רומז ל'ממון', כמו שאמרו חז"ל (פסחים ק"ט.) על הפסוק (דברים יא ו) 'את כל היקום אשר ברגליהם - זה ממון של אדם המעמידו על רגלו, ויש לך אדם אשר מטה רגלו בפרנסה חלילה, ומכיוון שרואה שמטה רגלו הריהו מתחיל לתור אחר רפואה 'לרגל', כי נדמה לו שחסרון הממון נובע מחמת חסרון ההשתדלות, ועל כן מרבה להתאמץ יותר בריבוי ההשתדלות, מוסיף שעות וכיו"ב... ומה עוד בהשתדלות מבוהלת במיעוט תורה ותפילה, אך באמת טעות בידו, כי לא תועיל לו כל אותה ההשתדלות להוסיף אפילו פרוטה אחת יותר מאשר נקצב עליו"ב ר"ה, ויגע הוא לחינם ממש, ופשיטא ואין צריך לומר שהשתדלות על חשבון תורה ותפילה שלא תצליח מאומה. מה תקנתו,

א. מעשה היה באיש שהתגורר באמעריקע שהיה עתיר נכסים, גביר אדיר ממש, אך לדאבון לב רחוק מאד מאד מהיהדות, עד כדי כך שמעולם לא ביקר בביהכנ"ס. משום מה הגיע פעם ה'גביר' לתוככי ביהכנ"ס, שם הביט לימינו ולשמאלו, ראה את התפילה ואת סדר קריאת התורה, אחר התפילה ניגש אל הגבאי, וכה אמר לו, ברצוני לעשות עמכם 'דיל' (עסק) טוב, והסכים הגבאי, הבה נשמע מה ברצונך, ענה האיש, ראה נא, כסף לא חסר לי, חשקי גדול להיות כהן, והנני מוכן להשקיע בזה כל הון דעלמא, רצוני שתכריז עלי כ'כהן' של ביהכנ"ס. אמר הגבאי, אינני בעל הבית היחיד כאן, יש לנו זט"ה (ז' טובי העיר) שעל פיהם ישק כל דבר, פעם אחת בשבוע הננו נאספים לדון בכל העניינים, ואם ברצונך אזי בעז"ה ב'אסיפה' הבאה אמסור להם את דבריך ונדון בזה. וכך הוה, המה ישבו ושקלו וטרו בכובד ראש האם לקבל את ההצעה, אך מאחר שמצב הכלכלי של בדק הבית היה בכי רע, הסכימו כל הוועד 'פה אחד' לקבלו ככהן בין בני הקהילה תמורת מאה אלף דולר טבין ותקילין, ועשו הסכם מנוי וחתום. בשב"ק שלאחריה הגיע האיש שוב לביהכנ"ס ונתנו לו עליית 'כהן', והכל שמחו - יש לנו כבר כהן, אחר התפילה נתן האיש 'קידוש' גדול לרגל ההכתרה המרגשת... התמנותו לכהן. אחר התפילה נדבר עמו הגבאי, ושאלוהו, כאומר, אינני סקרן (נייגרייגער), אבל סתם רציתי לדעת, מדוע כל כך חשקה נפשך להיות 'כהן', מה היה חסר לך עד היום, ומה נוסף לך עתה... ענה האיש, איני למדן, וגם לא חרדי כל כך, אבל זאת ידעתי שאבי וזקני היו כהן, על כן החלטתי שהנני מוכן לשלם כל הון דעלמא כדי שגם אני אהיה כהן...

והנמשל פשוט עד מאד לדידן, הולך לו איש ו'משתדל' לפרנסתו, וכל זה כדי להגיע לכספו המיועד לו ממילא - כאותו כהן ששילם טבין ותקילין כדי להיות מה שהוא ממילא, וההון העתק ששילם לא העלה ולא הוריד, הוא היה ממילא כהן.... כן לדידן, ההשתדלות איננה מעלה ומורידה לגבי המציאות, כמה שקצוב לו יגיע לו ממילא, הוא מחשב שההשתדלות הביאה לו את הממון, ואינו יודע שאין בינו ואותו 'כהן' שום הפרש והבדל, על כן, גם אם אכן יש חיוב לעשות מעשה השתדלות, אבל את הכל יעשה בישוב הדעת, ללא בהלה ובוודאי שלא על חשבון תורה ותפילה וכו'.

אדרבה, ההולך בתום ילך בטח, אין אדם שומע לי ומפסיד, מעולם לא הפסיד אדם מהנהגה עפ"י תורה, מהנהגת היושר והצדק (הגם שפעמים נראה כי ע"י התחכמות והוראת היתר ירוויח, לא כן הוא אלא איש הישר ירוויח בכל עת). שמעתי מאיש צדיק ונאמן, חתני כבני דר בעיר ברזיל והוא בן תורה אמיתי, באחד הימים בתקופה האחרונה נסע ברכבו הישן

יתור ויחפש אחר רפואות לראשו, שיבין כי שורש החסרון הוא במיעוט האמונה במוחו - כי יש מנהיג לבירה, ולא ישען על 'רגליו' אם בענין הפרנסה אם בשאר עניני העולם, אלא ישים משענתו על אביו שבשמים באמונה תמימה, וממילא יסתלקו מעמו כל יתור ויחפש אחר רפואות לראשו, שיבין כי שורש החסרון הוא במיעוט האמונה במוחו - כי יש מנהיג לבירה, ולא ישען על 'רגליו' אם בענין הפרנסה אם בשאר עניני העולם, אלא ישים משענתו על אביו שבשמים באמונה תמימה, וממילא יסתלקו מעמו כל יתור ויחפש אחר רפואות לראשו, שיבין כי שורש החסרון הוא במיעוט האמונה במוחו - כי יש מנהיג לבירה, ולא ישען על 'רגליו' אם בענין הפרנסה אם בשאר עניני העולם, אלא ישים משענתו על אביו שבשמים באמונה תמימה, וממילא יסתלקו מעמו כל

והפשוט ובטעות נתקל ברכב מפואר וגדול שחנה בצידי הכביש ו'גירד' (אפ געקראצט) מעט מאחת מדלתותיו הנוצצות (גלאנציגע טירן), בהיות האברך ירא שמים רצה לדבר עם בעל הרכב כדי לפייסו ולהשלים נזקו, אבל לא ידע מי הוא ואיזה הוא, אם בר ישראל או מבני עם נכר וכו'.

על כן, כתב על פיסת נייר את דבר המעשה בקיצור, והשאיר כתוב בו מס' פלא' כדי שבעל הרכב יתקשר אליו, ותחב את הדף על החלון הגדול שבקדמת הרכב. אך 'אין קול ואין עונה', איש לא פנה אליו במשך כמה ימים, כעבור שבוע חזר לאותו מקום ומצא שהרכב עדיין עומד על מקומו - וגם הקראץ (שריטה) בעינו נשאר. לכן נטל דף יותר גדול, וכתב באותיות יותר גדולות את כל הנ"ל, בבקשה מבעל הרכב שיפנה אליו כי ברצונו לשלם על הנזק. כעבור כמה ימים קיבל האיש שיחת טלפון מבעל הרכב, והלה מספר לו - הכנסתי לחשבון הבנק שלך סך 50,000 דולר, כי ראיתי שחשבונוך במינוס של חמישים אלפים - ונתברר שהדף שעליו נכתבה הבקשה לבעל הרכב היה בטעות 'דף חשבון' מהבנק שלו, ובצד השני כתב את הבקשה, כשבצד הראשון כתובים פרטי הבנק וגם מצב המינוס ל"ע... והלה הוסיף לבקש - אם בעתיד תמצא עצמך שוב במינוס, אל תחשוב פעמיים אלא מיד תפנה אלי ואמלא חסרונוך שם - כי אותך ראיתי כאיש צדיק ישר והגון.

ב. הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בן איש חיל דרוש לשבת הגדול א) מביא בשם האלשי"ך הק' זי"ע, מעשה בשני ידידים שהיו תדיר מתווכחים זה עם זה, 'ראובן' אמר שההצלחה תלויה בזריזות האדם ובריבוי ההשתדלות (ח"י), ואילו 'שמעון' טען כנגדו שההצלחה היא אך ורק בידי שמים, ברצות ה' להביא עליו את הטובה אזי היא תרדוף אחריו 'ותאמר לו קח לך', ואילו אם ברצון ה' שלא יצליח לא תועיל לו כל השתדלות שבעולם.

יום אחד יצאו שניהם לשדה, וישבו תחת עץ תפוחים רם ונישאו, והיה בראש האילן תפוח 'גדול הכמות ורב האיכות במראהו ובמתיקותו', כי הוא היה נגד השמש שזרחה עליו וחיממה ובישלה אותו כראוי, וחשק ראובן בתפוח, ונזדרז לעלות באילן ולטפס על רוב הענפים עד שלאחר יגיעה רבה הגיע לראש האילן, קטף את התפוח והחל לרדת כלפי מטה, וכשהגיע לאמצע האילן נעצר לפוש קימעה, וצעק אל 'שמעון' היושב בארץ, 'ראה עתה בעיניך איך דברי טובים ונכוחים', כי רק בזכות השתדלותי וזריזותי ויגיעתי לעלות לאילן - זכיתי באותו פרי נפלא, ואתה שהתעצלת ולא זזת ממקומך - לא יגיע הפרי הטוב והחשוב הזה אל פייך, והנה תיכף בסיום דבריו נפל התפוח מידו והתגלגל למטה לתוך חיקו של שמעון... נטלו ובירך עליו בשמחה רבה, או אז החזיר שמעון לראובן, אתה הראית לדעת כי דבריי צדקו ולא דבריך, הנה השתדלותך המרובה לא הועילה כלום, ואדרבה היא היא שהביאה את התפוח לתוך חיקי, כפי שהיה רצון הבורא ית"ש...

וכבר אמרו לפרש את הפסוק (משלי יט כא) 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', ש'המחשבות הרבות אשר בלב האיש' - שהוא מחשב שפעולותיו יגרמו שיהיה כך וכך... ואלו המחשבות שבלב איש הם עצמם יביאו שעצת ה' תקום ותצא לפועל.

ג. ידוע משלו של הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע למי שברשותו חבית מלאה יין בדופן החבית קבוע ברזא (ברז), הלה שרצה להרבות את יינו, הלך והתקין עוד ברזא בצדו האחר של החבית, מתוך דמיון שיתרבה יינו עי"ז... ובאמת הוא נשאר עם אותה כמות יין אלא שמכל ברז יבוא לו 'מחצית' מהכמות. כן ממש הוא האדם המוסיף להתאמץ ב'שעות נוספות' ויגיעה יתרה בעמל הפרנסה, מדוע לא יבין שהפרנסה קצובה משמים בקצבה מדויקת, וכל תוספת השתדלות כמוהו כהוספת ברז בחבית היין, שלא ירוויח מאומה מזה.

ד. שאלה נשאלה לפני כמאה וחמשים שנה בעיה"ק ירושלים, ששחטו עוף ונמצא שראשו רוחש כולו כינים מבחוץ, ונסתפק בעל העוף האם זה נחשב לטריפה, ואף שדעתם של כל מורי ההוראה הייתה להתיר בהכשר גמור, משום מה לא היה לבו של בעל העוף שלם בהכשרם, לכן עלה למעונו של הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצוק"ל, ציווה המהרי"ל לפתוח את הראש, והנה נתברר כי כל מוחו של העוף רקוב מתוכו היה וודאי טריפה הוא, והסביר המהרי"ל

באר הפרשה - פרשת פינחס

ויעמוד פינחס ויפלל - אין לך טוב מן התפילה

עומד ומתפלל, כי 'כל מלחמתן של ישראל היה בכח הפה'. וכדאיתא במדרש (שוח"ט תהילים קמ"ז) על הפסוק רוממות א-ל בגרונם וחרב פיפיות בידם, בזה"ל, לכך נאמר רוממות א-ל בגרונם, אמר הקב"ה אתם מרוממין אותי ואני עושה מלחמה בעדכם כדי להצילכם מן הגלויות ומן השעבוד, וכן אמר הכתוב פיהם של ישראל הוא חרבם שנאמר וחרב פיפיות בידם, עכ"ל. ומסמך לזה עוד מה שנאמר (דברי הימים ב' כ כב) 'ובעת החלו ברנה ותהללה נתן ה' מארבים על בני עמון מואב והר שעיר הבאים ליהודה וינגפו'.

בפרשת (כה יא), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל' וגו', הקשה הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פנחס תרמ"ב), הנה לעיל כתיב (לעיל כה ז) 'ורא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו' וכו', ומפורש בכתוב שנמל רומח ובו השתמש להרוג את זמרי, ולאידך כתיב (תהילים ק"ל) 'ויעמוד פינחס ויפלל', והרי שהיתה 'מלחמתו' על ידי התפילה, ואנחנו לא נדע במה ערך את המלחמה עם 'רמח' או עם 'תפילה'.

ואין הדברים אמורים לגבי 'מלחמה' דייקא, אלא כיו"ב הוא בכל צרכי האדם בחיי העולם הזה, כי אי

ומבאר, כי ודאי שנמל רומח וכפשוטו של מקרא, אך לא היה באפשרותו לנצח אם לא שגם היה

כי אין כאן כל רוח הקודש, אלא שעל כל עוף ישנם כינים רבים בראש, אלא מכיוון שמדרכו של עוף להניע ראשו הנה והנה, ממילא נופלים כל הכינים, אך משראיתי כי עוף זה מלא בכינים הוא, הבנתי שוודאי חסרון יש במוחו - שמחמתו לא הזיז ראשו ולא ניער מעצמו את הכינים, על כן ציויתי לפתוח הראש, ונמצא מה שנמצא... כיו"ב, כל אדם יש לו כינים בראש אלו הדמיונות שהוא עושה ופלוני עושה, וכו' וכיו"ב, אין לו אלא לנער את הראש מכל הכינים - השטותים הללו ע"י קנין האמונה האמיתית, ואם לא ינער את ראשו כפעם בפעם, ייהפך ח"ו לטריפה...

מן הבאר

וכבר מצינו בזה"ק (ח"א קסו.) על הפסוק (משלי יב ט) 'חסר לחם' בהאי לישנא קדישא חסר לחם - חסר מהימנותא, ר"ל, חסרון ה'לחם' והפרנסה מקורו בחסרון האמונה, על פי זה אמר הרה"ק ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע (תולדות ד"ה אות ו') אנשים דורשים עצות ותחבולות לפרנסה, ועצתו אמונה, להאמין בה' יתברך שהוא המהוה כל הוויות.

כדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'עטרת ישועה' זי"ע (פרשת במדבר בדיבור השני) וביאר בזה מה שאמרו חז"ל (שבת לא.) אמונת זה סדר זרעים, ופירשו בתוס' שמאמין בחי העולמים וזורע, שהכוונה היא, שהדרך שעל ידה יגדלו הזרעים היטב בלי חסרון הוא רק על ידי שמאמין בחי העולמים שממנו הכל.

על פי זה מבארים הא דמטו משמיה דהרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע על תפילתו של הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע, שהינה סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה לאומרה בכל יום, ואף הוא בעצמו אמר תפילה זו פעמיים בכל יום בערב ובבוקר, והמתבונן בתפילה זו לא יבין ענין סגולה זאת, שהרי לא מוזכר שם כל ענין הפרנסה ולו ברמיזה בעלמא. אלא ביאורו, כי אמנם, כל אותה תפילה מלאה בדיבורי אמונה ודביקות בחי עולמים. וכך הוא נוסח התפילה ריבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר, ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולתמוך נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עצה וישועה, ואם חלילה יחפצו כולם להרע אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי ותשקיף עלי השקפה לטובה ממעון קדשך, הנה חבלים נפלו לי בנעימים וישועתי באה ועזרתי תגלה, וזוהי הסגולה לפרנסה טובה ולכלכלה - כאשר יאמין בתכלית האמת שכל עזרתו אך ורק משמים באה לו עי"ז אכן יזכה לשפע רב ממרום, ישועתו באה ועזרתו תגלה.

ה. עפ"ז מבאר עוד ה'שפת אמת' דקדוק לשון הכתוב 'ויקח רומח בידו', שלכאורה הוא ייתור לשון, כי פשיטא שנמל את הרומח בידו ולא באבר אחר... אלא כי הא גופא בא להשמיענו, שאכן נטל את החרב רק 'בידו' ולא ב'ראשו'... כלומר, לבו ומוחו היו עסוקים ב'ויעמוד פינחס ויפלל', בתפילה לא-ל חי, ורק ב'ידיים' נטל רומח כדרכו של עולם, אך לא היה 'שקוע' בדרכי המלחמה...

אפשר לו לאדם להשיג מאומה זולתי כח התפילה, וכבר כתב בספה"ק 'תורי זהב' (ד"ה צו) לבאר מה ולאידך גיסא, אין לך דבר שאי אפשר להשיגו עם שנאמר (כח ב-ד) 'צו את בני ישראל ואמרת תפילה בכל כוחו וכוונתו'.

וידועים דברי הגה"ק החזו"א זי"ע, שעיקר ההשתדלות היא התפילה, אלא שלפעמים נדרש מן האדם גם לעשות פעולה בפועל, אבל לעשות הפעולה ולא להשתדל בתפילה באופן זה בוודאי לא עשה את המוטל עליו לעשות, ולא יצא ידי חובתו (מעשה איש ח"ז קג).

ו. וממילא ידע האדם כי עיקר ה'השקעה' צריכה להיות בתפילה, כי רק על ידה תבוא אליו הישועה וימלאו משאלות לבבו. וכך אומרים משם הרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זי"ע בדברי חז"ל (ויק"ר י ה) 'תפילה עושה מחצה', כי האדם בעצמו אינו מתפלל אלא 'מחצה', כלומר, שאינו משים כל יתרו וכל תקוותו בתפילתו, וסומך עצמו על עוד 'השתדלויות' על כן גם תפילתו עושה רק מחצה...

בדרך זה פירש הגר"י גאלינסקי זצ"ל את הפסוק (תהלים קמב א) 'משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה', שלכאורה היה צריך לומר 'בהיותו במערה התפלל תפלה' וכיו"ב. אלא ביאורו, כי כשרדף שאול אחרי דוד, מצא דוד מערה פתוחה ונכנס לתוכה, באותה שעה סכנה גדולה נשקפה לחייו כי עתיד היה שאול לעבור על פתחה של המערה הזאת... מה עשה הקב"ה שלח לשם עכביש והלה טווה 'קורי עכביש' במהרה, עד שהיה נראה כמי שלא נגעה יד אדם בפתחה של מערה מזה עידן ועדנים, וכשעבר שם שאול לא העלה בדעתו כי דוד נכנס זה עתה למערה זו והנו שוהה בה, והמשיך בדרכו ונשארו חייו של דוד לעצמו כשלל רב (אוצר המדרשים, עיי' חומת אנך להחיד"א ש"א כא), וזהו משכיל לדוד בהיותו במערה – שאז בהיותו במערה וניצלו חייו השכיל והבין כי אין לו תקווה אלא בכח אחד והיא התפילה. כי רק בה תלוי האדם וכל הויתו, ורק בזכות הכרה זאת ניצול מכל רע ונושע על אתר ע"י העכביש ששלח הקב"ה להצילו.

וכך איתא במדרש (שוח"ט, תהלים קמב) 'משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה, כשהיה שאול ודוד במערה, ידע וראה שאין אדם עומד לא בממונו ולא בחכמתו ולא בגבורתו, ומהו עומד לו - תפילתו, השכיל דוד וידע ואמר שאין טוב לו אלא תפלה', ועלינו להאמין ולהחזיק היטב בכח זה.

ז. כתב הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ליקוטים, על תהלים) על הפסוק (תהלים קו ל-לא) 'ויעמוד פינחס ויפלל ותיעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם', ולכאורה צריך ביאור, במה נשתבח פינחס שתחשב לו הצלת בני ישראל לצדקה לדור ודור, ואילו בהצלתו של אהרן בהקרבת הקטורת לא נאמר כן. ומבאר הרה"ק, שאהרן הכהן עצר את המגיפה ב'קטורת' הקיימת רק בזמן שביהמ"ק קיים, מה נעשה עתה כשחרב הבית... לזה בא פינחס והעמיד את המגפה ב'תפילה' אשר עד עצם היום הזה יש בכוחו להתפלל בכל לב כדוגמת פינחס באותם הימים ללא כל שינוי – להציל רבבות אלפי בני ישראל מכל גזירה קשה ורעה, ובעבור העמדת כח זה תחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם. ח. ידוע מה שפירשו חז"ל (תענית ב.) מה שנאמר (דברים יא יג) 'ולעבדו בכל לבבכם' – 'איזהו עבודה שבלב זו תפילה', וביאר הרה"ק ה'בעל הסולם' זי"ע, שהנה אם ידפוק אדם בידו על השולחן מידי יום ביומו שעות ארוכות עדיין לא ישבר השולחן, אמנם, אם 'פעם אחת' יכה על השולחן מכה עזה בכל כוחו, הרי מיד ישבר השולחן לשברי שברים, כיו"ב לענין התפילה, כי פעמים שאלף תפילות מן השפה ולחוץ לא יפעלו כמו תפילה אחת שתצא מקירות לבו - בכל לבו וכוונתו, על כן בכל לבבכם זו תפילה.

ויתבאר ביותר על פי הנהוג בדורנו הרבה אצל הרופאים אשר עורכים 'ניתוחים' על ידי קרן 'לייזר', והוא כח שברא הקב"ה אשר בכוחה לרכז אור וחום הרבה לנקודה אחת (בשונה מקרן אור רגיל המתפשט לכל הצדדים), ועי"ז יש בכח קרן האור לשבר אפילו מתכות קשות כמין ברזל, והוא 'משל' לענין התפילה, אם לא יפוצו מחשבותיו לכל עבר... אלא ירכז כל כוחו וכוונתו בתפילה – בידו לשבור אפילו 'קירות ברזל', ולבטל כל גזירות קשות ורעות...

שח לנו אברך תלמיד חכם מופלג ומופלג, אשר בגזירת שמים הנו מטופל מזה תקופה ארוכה עם כמה מילדי שיחיו הסובלים מחלאים שונים, ירפאם השי"ת במהרה בתכלית הרפואה בשלמות. על אף שהוא נכנס ויוצא תדיר ב'בתי חולים' למענם, הוא מתחזק וגם מחזק את כל סביבותיו באמונת אומן בצורה נפלאה, ומקדש שם שמים ברבים. והנה פנה אליו אחד מבכירי הרופאים - לאחר שניסה עבור אחד מהילדים איזו דרך טיפול שלא צלחה, ובכדי להצדיק כשלונו אמר לו בכהאי לישנא, 'ראה נא, אי אפשר להילחם עם קיר'... נענה האב הצדיק בטהרת לבו ואמר

באר הפרשה - פרשת פינחס

יהיה בבחי' לחמי לאשי על ידי עבודה שבלב' מתוך אש קודש באהבתו ויראתו ית'.

ואילו הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ז) ביאר במה שנאמר 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו', תשמרו - מלשון 'המתנה' (כמו 'אביו שמר את הדבר', בראשית לו יא), וכלומר, 'שכל היום יהיה הכנה מרוב התשוקה שיגיע כבר זמן קרבן התמיד, וכן צריך להיות בתפלה (אחר חורבן הבית, שתפילות כנגד תמידים תקנום, ברכות כו:) שכל היום יהיה טפל אצל האדם, ועיקר הוויתו"א יהיה בשעת התפלה"ג, כמ"ש החבר מעלת החסיד"ג. וזהו תשמרו להקריב לי במועדו"ד.

להקריב לי במועדו, ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, שהנה 'רוב המוני עם אינם משגיחים על תפלתם שיהיה בכוונה כל השנה"ט, רק בימים הנוראים מחזיקים את עצמם בכל כוחם להתפלל כראוי בכוונה שלימה, וכנגד זה דיבר הכתוב 'ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה', ר"ל שתפללו באש ובהתלהבות כל השנה, ומה שאצלכם 'כבשים' - מלשון כבוש, 'בני שנה', ר"ל, שכל השנה האש כבושה אצלכם. לא תעשון כן לה' אלוהיכם - אלא שנים ליום עולה תמיד, הן בתפילת הבוקר והן בתפילת הערב, תמיד

לרופא, אכן, כן אפשר.... חז"ל הקדושים אומרים בגמרא (ברכות ה:) שבשעת התפילה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר, שנאמר (ישעיה לח ב) 'ויסב חזקיהו פניו אל הקיר'... ומה ראו על ככה, אלא להשמיענו, כי באמצעות התפילה ניתן אף להזיז קיר, וכל מה שדומה לקיר...

ט. מעשה היה במשפחה אחת שבאו אל ה'עושה שלום' שיסדר להם את ה'שלוש הבית', משנכנס העסקן לעובי הקורה גילה שהסיפור כבר התחיל ב'חדר יחוד', כי בהיותם שמה היא הוציאה פלאפון מחיקה, ודיברה עם חברתה במשך שעה שלימה... משנשאלה על כך, ענתה, בצד השני של הטלפון היתה חברה קרובה מאד שמאד רצתה לבוא להשתתף בחתונה, אלא שלדאבון לב שברה את רגלה בו ביום, על כן הוצרכתי לדבר עמה... ענה הבעל, אכן, אבל עדיין... אין כאן מקומו, ולא עוד, כי כבר דברה עמה במשך ארבע שעות בעצם יום החופה, וגם מתחת החופה שוב דיברה עמה... ועיקר החסרון (בעיה) - שאינה מבינה מה דופי יש בזה...

וממש כיו"ב, וללא כל שינוי, הדבר דומה מי שבא אל התפילה להתייחד עם הבורא, ודייקא בשעה זו הוא ג"כ עסוק עם חברו... או שמוציא את הסעלפאון (פלאפון) מחיקו לדעת מי התקשר אליו... רבי יהודי, הרי יש לך כ"ג שעות בכל המעת לעת לדבר עם חברך, וכי באותה 'שעה אחת' שהנך בא להתייחד ולהתקרב אל בוראך דייקא אז הנך חייב לדבר ולדבר עם החברים...

י. שמא תאמר, אין בידי ובכוחי לכוון בתפילתי ולערוך את העבודה שבלב' כדת כראוי וכנכון... שמע נא למה שביאר הרה"ק רבי זאב מז'אבריו' זי"ע (בנו של הרה"ק המגיד מזלאטשוב) בלישנא דקרא בפרשתן (כו לה) 'לתתן משפחת התתני', שנרמז כאן, כי זה האיש הרוצה באמת להתחנן לפני אביו שבשמים - מן השמים יתנו לו סיוע ו'משפחות' ודרכים הרבה שאכן יוכל להגשים משאלות לבבו, לזכות לעמוד בתפילה ובתחנונים לפני מלך שומע תפילה (הובא באגרא דכלה).

יא. וכך ביארו צדיקים (הובא גם ב'חורב' להגאון רש"ר הירש עמוד 456) בביאור לשון 'מתפלל', שלכאורה על פי כללי דקדוק לשון הקודש היה צריך לכנות את האדם המתפלל בשם 'מפלל', דהיינו שעושה פעולת תפילה, ולא בשם 'מתפלל' שהוא מלשון מתפעל, אלא ללמדנו שכאשר עומד בתפילה צריך להיות כל כולו בתפילה וזו תהיה כל מהותו, ועל דרך שאמר דוד המלך על עצמו 'ואני תפלה' (תהילים קט ד), עד שממילא 'מתפלל' הוא.

יב. הגדרה נפלאה אמר הגה"צ רבי משה וואלפסאן זי"ע בענייני תפילה, כי ג' מדרגות ישנם בהולכי ביהכ"נ לתפילת שחרית, יש מי שהתפילה היא רק הקדמה לסדר יומו ואיננה חלק מסדר יומו, יש מי שהיא חלק מסדר יומו, ויש מי שהתפילה היא עיקר יומו.

וכה ביאר את דבריו - דרגה הראשונה, יש מי שקם משנתו ומיד מחשב ויודע שעליו לסדר היום 20 ענינים... אבל משהו מפריע לו - שהרי אסור לעשות חפציו קודם שיתפלל, והתפילה עומדת לו בדרכו (שטייט איהם אין וועג), לכן ממחר לביהכ"נ להתפלל, כדי שיוכל לאחמ"כ להתחיל ב'סדר היום' שלו. דרגה השנייה, עדיפא מהראשונה (כי הראשון התפילה היא רק הקדמה לסדר יומו) והיא שהתפילה היא חלק מ'סדר יומו' חלק כחלק - שוה בשוה, התפילה היא

הקוראים בשמו וכל אחד יכול להרהיב עוז ולגשת אל הוד מעלת מלכותו, ולשאול ממנו כל, כאוות נפשו. וכן הנמשל, כי בזמן הזה שהשכינה בצפור נודדת מקינה (משלי כו ח)... לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם^{טו}.

לחמי לאשי - עבודת השי"ת מתוך התלהבות וזהירות מן הקרירות

בפרשתן (כח ב), 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו' וכו', ומבאר הרה"ק המגיד מזאליץ זי"ע (תורי והב ד"ה צו), על פי מה ששמע מהרה"ק המגיד

ודע, שאף שהתפילה יפה כוחה בכל עת ובכל שעה, מ"מ ביותר היא מתקבלת דייקא בימים אלו - ימי בין המיצרים^{טז}, וכדבריו הנודעים של הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (מסעי ד"ה אלה) בשם הרה"ק ה'מגיד' ממעזריטש זי"ע לבאר בפסוק (איכה א ג) 'כל רודפיה השיגוה בין המצרים', שמרמוז לכל 'רודף י-ה' שהזמן ל'השיגו' הוא בבין המצרים, וממשיל את הענין לשר ומלך גדול, אשר בעת שהוא יושב בביתו אזי אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה, ואין הפשוטים שבאנשים רשאים להיכנס לפני ולפנים. אך כשהמלך נודד במסעותיו ברחבי המדינה, בבחינת 'מלך בשדה', אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאוין שוועת כל

אחת מה 20 ענינים שעליו לסדר באותו יום. למעלה מהם מדרגה השלישית - שרק התפילה ממלאת את ישותו, כשהוא קם בבוקר אין לו שום ענין לסדר, אין לו בעולמו אלא ד' אמות של תפילה, ואחר שהתפלל כדת וכנכון לפני ממ"ה הקב"ה אז יוצא לעיין בענייניו, כי יתכן שהכל כבר הסתדר אחר התפילה, וכבר אין צריך לעשות ולסדר מאומה, אם ימצא שצריך עדיין משהו אז יסדר אותו.

יג. כוונתו לדברי הכוזרי (מאמר ג אות ה) ותהיה העת ההיא (של התפילה) לב זמנו ופריו, ויהיו שאר עתותיו כדרכים המגיעים אל העת ההיא, יתאוה קרבתו שבו מתדמה ברוחניים ויתרחק מהבהמיים, עוד מביא שם שהתפילה צריכה להיות לו לאדם כדוגמת האכילה שמזינה אותו מסעודה זו עד סעודתו הבאה, וכך יקח האדם את מזון נפשו מתפילה זו עד לתפילה הבאה.

יד. גם בכלל ה'תשמרו' הוא הזהירות והשמירה על כבוד התפילה, ובכלל זה להשכים לבית המדרש ולהגיע ב'מועדו' - בעיתו ובזמנו... סיפר הגאון רבי זאב קאהן שליט"א (משגיח בישיבת 'מאור התלמוד' ברחובות), שאמו ע"ה התגוררה בקאפנהאגן (קופנהגן) שבדנעמארק והאריכה ימים עד 'מאה ואחד', וכיו"ב האריכו ימים רבים מבני הקהילה, אשר הפליגו למעלה ממאה שנה בשיבה טובה, בדקו ראשי הקהילה את 'סוד' הדבר, ומצאו שכולם כאחד מיוחדים במעלתם ובהנהגתם הטובה שאינם מאחרים לבוא בזמן לתפילה שבניהכ"ס. פ"א ביקרו ראשי הקהילה בארה"ק, משכנסו אל הגאון בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל סיפרו לו את ה'אותות ומופתים' הנעשים בקהילתם ושמסקנתם הייתה שהוא בזכות ההקדמה לבוא לביהכ"ס, נענה הגאון ואמר, אף אני הולדתי בווינא, ואף שם היתה הזקנה מצויה ביותר - וראו בעליל שלא המקום גורם לכך, כי גויי המקום לא היו מאריכין כ"כ ימים רק אחינו בני ישראל, עד שפעם נפטר אדם 'בקיצור ימים ושנים' והוא רק בן שבעים... ופשפשו במעשיו מדוע באה לו הרעה הזאת, עד שהתברר שכולם מקפידים להשכים לבית המדרש בעתו ובזמנו, חוץ מהנפטר 'בדמי ימיו' שהיה מאחר לתפילה. ובאמת כבר מצינו מקור מפורש לכך בדברי חז"ל, וכדאיתא בגמ' (מגילה כז:) 'שאלו תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים, אמר להם מימי לא קדמני אדם לבית המדרש'.

וכך אמרו, שכשם ש'שיבה' ר"ת ש'תיקה יפה ב'שעת ה'תפילה, שמי שאינו מדבר בזמן התפילה יזכה לשיבה טובה, כך גם 'שיבה' ר"ת שעת התפילה יהיה בדייקנות - ואם יעשה כן יזכה לאריכות ימים. שמא תאמר שהר"ת אינם 'כסדרן'.. אכן הא גופא קמ"ל, שמדרך העולם שבעת עמדו להתפלל מתעוררים לפתע טרדות רבות ומשונות ו'סידורים' דחופים שעדיין אינם מסודרים ועליו לסדרם... זוהי ה'חכמה', להניח את ה'סדר'... ולעמוד בתפילה בזמנה. **טו.** וכן מתאמרא בשם הרה"ק מבערזאן זי"ע שאין זמן המסוגל לקבלת התפילות כימים אלו אשר הם במצב של 'תפילה לעני כי יעטוף' ומן המצר קראתי י-ה - ענני במרחב. ונתנו רמז לדבר כי 'נחלה בלי מצרים' (515) בגימטריא 'תפלה', שעל ידי התפילה יזכה לסלק 'בין המצרים' ויהפכם ל'בלי מצרים'...

טז. ושמא יאמר אדם - היאך אתקרב אל הבורא ואין בידי עשות מאומה בעבודתו, ובפירוש אמרה תורה (שמות כג טו) ולא יראו פני ריקם, תשובתו בדברי ה'עבודת ישראל' עצמו בפירושו למסכת אבות (ב יד)...לכך קל להתקרב

ובאמת, זהו מעיקרי יסודי העבודה, לבעור תדיר באש קודש לעשות רצונו ית', וכמו שביאר הגה"ק רבי שלמה קלוגער זי"ע (חכמת התורה תקצ"ד) בלשון הכתוב בריש פרשתן (כה יא) 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, שלכאורה תיבת 'בתוכם' הוא יתור לשון, שהעיקר הוא מה שקנא את קנאתי, ומאי נפקא מינה אם היה זה 'בתוכם' אם לא. אלא ביאורו, שפינחס באותו מעשה הבעיר בהם ובתוכם את רוח הקנאה וה'רתתה' שהיתה צריכה להיות בהם, ורק בגין כך לא כליתי את בני ישראל ח"ו.

ומה מאוד צריך להתרחק מאותו יצר המבלה כל חלקה טובה מנפש ועד בשר ו'קרירות' שמו - להיות 'יבש' לכל דבר שבקדושה, שעושה את מצוות ה' מן השפה ולחוץ מבלי התעוררות הלב, כי אף אם הוא מדקדק בקלה כבחמורה אך מאחר שעושה זאת בקרירות

הגדול ממעורבות זי"ע לפרש במה שאמרו (זח"ג ז): 'ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים', כי עבודת ה' ביראה ובאהבה מתוך התלהבות זו היא כביכול 'פרנסתו' של הקב"ה, 'כי השעשועין ותענוג שמקבל ית' מעבודתו זה נקרא אצלו פרנסה', ועל כך נאמר (דברים ד כד) 'כי ה' אלוך אש אוכלת הוא', 'ר"ל האש של התלהבות שאדם מתלהב בעבודתו ית' חשוב אצלו ית' לאכילה' (עכ"ד המגיד ממעורבות), ועפי"ז מפרש גם בפסוק זה, את קרבני לחמי - היינו ה'פרנסה' שלי, תשמרו להקריב לי על ידי 'לאשי' - באש ההתלהבות.

ובאופן נורא כתב הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע על הפסוק (כה יט) 'והקרבתם אשה עולה לה', שאם התקרבות האדם לקונו בעבודתו ית"ש היא מתוך 'אש' ההתלהבות אזי עולה לה' - כביכול יש עליה להשי"ת... וכביכול האדם באש הקודש היוקרת בו מרומם ומגביה את כבודו ית'.

עצמו אל הבורא יתברך בימים אלו משאר ימים, כדוגמא ומשל כשהשר יושב בפלטין שלו אז אינו בקל לבוא אצלו מחמת השומרים הסובבים אותו וגם צריך להביא לו תשורה גדולה לראות פניו, אבל כשהשר יוצא לדרך קל לבוא אצלו וגם תשורה מועטת נחשבה בעיניו... ומקבל אותו בסבר פנים יפות מחמת שהוא בדרך.

יז. וכה אמר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, כי בעולם העליון יתייחסו אלינו (לא לפי חוג, חסידות, קהילה או מוצא... אלא) לפי חמישה סוגים, וכמו שאמר בלשון קדשו 'ס'איז דא קאכעדיגע יידן, און ס'איז דא ווארעמע יידן, און ס'איז דא לעבלאכע יידן, און ס'איז דא קאלטע יידן, און ס'איז דא פאפרוירענע יידן' (יש יהודים רותחים, חמים, פושרים, צוננים, קפואים...) ובוזה תלוי כל עיקר היהדות, עד כמה היה ליבו ער ורותח לעבודתו ית'... מעתה אל יחשוב אדם אם הוא נושא חן בעיני פלוני או אלמוני, רק יחשוב על כל מעשה ומעשה, אם זה משתייך לחוג של אידישקייט או לפשרנות או ח"ו לקיפאון, וכל אחד צריך לענוד את זה עטרה לראשו ולאור זה יכוון את כל מעשיו.

כיוצא בדבר ממש הביא הגה"צ רבי ישראל אליהו ויינטרוב זצ"ל מאשר הובא בתשובות הגאונים (שערי תשובה סי' פד) ששאלו לרב האי גאון זי"ע מהו משמעות הלשון של 'צורבא מדרבנן', והשיב 'כמו צרבת השחין' (מלשון הכתוב ויקרא יג כג), דבר חם, המתחמם באש של תורה - והרי ש'צורבא מדרבנן' אינו מי שלומד תורה כל היום וכל הלילה... או מי שיודע את כל חלקי התורה על בוריים, אלא מי שמתחמם באש של תורה - מי שהתורה בוערת בקרבנו... אגב אורחא ייאמר, לרמז בלשון 'פושרים' שהיא מלשון 'פשרות', כי הפושרים עושים פשרות בתורה כאילו התורה היא נכס שלהם, וברשותם להתפשר ע"ז. כי כה אמר הגה"ק החפץ חיים שפשרות מותר לאדם לעשות רק בנכס שלו, אבל התורה היא לא נכס שלו שהוא יכול לעשות עליה פשרות [הרב וולף זצ"ל הביא דוגמא לפשרנים, כמו שעומדים לקראת גמר שידוך ונעשה ויכוח בין הצדדים אם יגורו בירושלים או בבני ברק והחליטו לעשות פשרה לגור ב'רמאללה'... זה נקרא פשרות].

יח. אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע נכנס פעם יהודי ושאלתו בפיו, היות והוצע לו לעבוד בין אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, באופן שברור לו שלא יעבור לא על איסורי תורה ואפילו לא על דרבנן, אלא שמסוכן הוא להיתפס ל'קרירות'... ענה לו ה'חזון איש' - קרירות הוא ביהרג ואל יעבור.

מעשה דומה לזה סיפר הגה"צ רבי נטע ציינווירט זצ"ל, על אברך שהיה דר בבני ברק בדירה ששכנה מתחת לפני הקרקע, והיתה הדירה רטובה וטחובה מלאה עובש, עד שהדבר הזיק לבריאותו, ומצב ריאותו אכן התדרדרו כתוצאה מאויר זה, והרופאים העידו שללא כל ספק המגורים בדירה זו הוא עבורו סכנת חיים. באותו זמן הציעו לו

ובלי חשק הרי סכנה גדולה נשקפת לכל ה'אידישקייט' ואדרבה, יגביר בקרבנו את 'אש הקודש'^{כא} ובכך יבער (יהדות) שלו'יט ושל זרעו אחריו.^כ

לקנות דירה מתוקנת ומורחבת בשכונת קרית הרצוג, ובאותם הימים עדיין דרו שם אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, ובא אל החזו"א לשאול כדת מה לעשות, שאלו החזו"א מה הצדדים והספקות, ענה האיש, כי בתוך בני ברק הסביבה היא טובה עד מאד אבל הדירה סכנה לבריאותו, מצד שני המקום השני הוא טוב לבריאותו אבל לאידך יש בו סכנה לחינוך הצאצאים, ענה לו החזו"א שלא יקח דירה השניה, אפילו אם מחמת כן יצטרך להשאר בדירה הישנה, שאל האיש – הרי זה ענין של פיקוח נפש, ענה החזו"א במקום שיש קרירות לירא"ש לא שייך התירוץ של פיקוח נפש.

ובמתק לשונו וחריפותו הסביר רבי נטע את הענין, שלכאורה ישאל השואל, הרי ידענו שרק על ג' החמורות נפסק ש'יהרג ואל יעבור', אבל לא בנוגע לעבירות אחרות, כי שם נפסק שיעבור ואל יהרג, מדוע על ה'קרירות' פסק החזו"א שיהרג ואל יעבור... אלא ביאור הדבר, כי באמת מה שאמרו שבשאר עבירות אינו מחויב להיהרג אין הכוונה שמותר לעבור על פי ה', כי מה שוים כל חיי האדם אם הוא עובר את פי ה', אלא הכוונה שנקיים בזה רצון ה', והיינו, כי רצון ה' שנקיים בעצמנו 'וחי בהם', על כן בבוא לפנינו נסיון בשאר עבירות חייבים אנחנו להכניע עצמנו אל ה', ובשעה זו רצון ה' הוא שנעבור על העבירה כדי שנשאר בין החיים, ועי"ז נזכה להתקרב אל ה'... וכל זאת אינו אלא מאחר שרצונו לקיים רצון ה', אבל אם יש חשש של 'קרירות' – וקרירות הכוונה שאינו מחפש לעשות את רצון ה', ואינו אלא מתרחק מה', וכי ניתן לומר שמותר להתרחק מעבודת ה' כדי להישאר לחיות... הרי ברור שעדיף שלא לחיות מאשר להתרחק מה'.

יט. ידוע העובדא שפעם הילך מרן הבעש"ט הק' זי"ע בסמוך לנהר, והימים היו ימות החורף באותן עיירות שהקור מתגבר למאד, ומי הנהר קפאו עד שהיה אפשר להלך שם ביבשה בתוך הים. והנה ראו התלמידים היאך שהבעש"ט מתבונן בנעשה שם, אחמ"כ נענה אליהם, הראיתם כוחה של קרירות, כי ראיתי אחד מן הערלים חורט על הנהר הקפוא צורת שתי וערב (והוא כע"ז ממש, שו"ע יו"ד קמא), והרי אין לך דבר טהור כמי הנהר – מים חיים המטהרים כל צרוע וכל זב, ואף הם עצמם אינם מקבלים טומאה (פסחים טז.), ויהי אך 'קפאו' המים, אפשר לחרוט בהם צורת טומאה חמורה...

כיו"ב לדידן ייאמר, הזהרו מן הקרירות כי היא היא 'אב הטומאה'. ולאידך ה'אש' וההתלהבות תביא את האדם למקור הקדושה והטהרה.

והדברים אמורים ביותר כלפי הזהירות מאותם 'כלים' טמאים, אשר מלבד כל האיסורים שיש בהם, הרי עיננו הרואות לדאבון לב, עד כמה 'מתקרר' זה האיש האוחז את ה'כלים'... היאך מאבד כל רגש לדבר שבקדושה... 'שריפת נשמה וגוף קיים'... ודא קשיא מכולהו. ואל תאמר יש לי היתר לצורך פרנסה, שהלא כבר הבאנו לעיל שהחזו"א לא התיר ללכת לעבוד במקום המביא קרירות, והגם שהיה זה לצורך פרנסה... באמרו ש'קרירות' הוא ביהרג ואל יעבור...

כ. סיפר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שבזמנו היה הדרך לחמם את מי המקווה על ידי שהיו מערים עליהם מים רותחים הרבה, פעם אחת כשהלך הח"ח לטבול במקווה פגע ב'בלן' ושאלו אם כבר חימם את מי המקווה והשיב בהן, ירד הח"ח לטבול והנה המים קרים וצוננים, ניגש אל הבלן ושאלו לפשר הדבר, היאך יתכן שהמים קרים, אמר הבלן, איני יודע מה סח רבינו והלא כבר שפכתי כמעט את כל מי הדוד לתוך המקווה, הכניס הח"ח ידו לתוך הדוד והרגיש שהמים הינם פושרים... נענה הח"ח ואמר, אם הדוד רותח אזי יהיו מי המקווה חמימים, אכן אם הדוד פושר יהיו המים צוננים... והיתה כוונתו ברורה לאמור, אם האב 'רותח' ביהדותו אזי אף בניו ילכו בדרך התורה, אכן אם האבא כבר 'פושר' הרי ילדיו יהיו 'קרים'...

וכך פירש הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע בלשון הכתוב (לעיל ג ט) 'וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם', שאף שאין לנו שמץ השגה בנדב ואביהוא עליהם העיד הכתוב באומרו 'בקרובי אקדש', אך מכל מקום ללמד בא, כי חטאם היה בהקריבם אש זרה, 'אש' שהיא 'זרה' להם – למעלה ממדרגתם, אך נחשב זה לחטא דייקא בגלל שבנים לא היו להם, כי אילו היה להם בנים לא היה נחשב לאש זרה כלל, כי הבנים צריכים לראות את האב בוער באש...

שכתב הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע (אמור ד"ה ובת) על הפסוק (ויקרא כא ט) 'ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף', שכאשר האדם חוטא ח"ו הרי הוא עושה פגם למעלה ונותן כח לסט"א, וזהו

ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת, והעצה והרופאה לזה היא באש תשרף - 'על ידי ההתלהבות שמתלהב אח"כ לעבודת הבורא ב"ה תשרף כל הקליפות'.

וכאותו מעשה שהיה אצל אחד שהיה גריל בכל יום בהשכימו משנתו לשתות כוס קאווע (קפה) ובתוך כך לקרוא ב'כתב עת' (עיתון), לימים בגרו ילדיו וחשב לעצמו שאין זה מן הראוי שבנו יראה איך שהוא קורא בכתבי עת לפני התפילה, על כן החל לעיין בעת שתיית ה'קאווע' בספר מוסר, אך ליבו היה נוקפו שאין זה 'לשמה'... כי הוא לומד בספר מוסר רק בשביל הילדים שיראוהו... והלך לשאול בעצת הרבי ר' שלום'קה זי"ע מזוועה, והשיב לו סי איז אמת'ער לשמה אין חינוך הבנים - זהו לשמה אמיתי בחינוך הבנים... (הובא ב'סוד צדיק' עמ' קמה).

כא. כה פירש הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע במה שאמרו חז"ל (תנב"א כב ב) חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, שהנה ידוע מה שאמר הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע (וכן הגידו הרבה מצדיקי הדורות) שלכאורה צ"ב, כיצד שייך שיגיעו מעשינו למעשה האבות הקדושים אשר הם נשגבים ונבדלים ממנו הרבה יותר מרחוק מזרח ממערב (יש שביארו שלכן דייקו חז"ל בלשונם ואמרו מתי יגיעו מעשי, והוא מלשון 'נגיעה', שלכל הפחות ידמו מעשינו למעשי האבות במקצת שבמקצת), וביאר ה'פני מנחם' מאי משמע 'נגיעה', שהוא על דרך 'נוגע בעדות', מי שיש לו 'נגיעה' ורצון ורווח באותה עדות, ועל דרך זה הכוונה מתי יגיעו - מתי יהיה לנו רצון ושאיפה שיהיו מעשינו כמעשה האבות הק', שיהיה לנו לכה"פ 'נגיעה' (כלומר, רצון וסיבה, אינטערעס) באותם מעשים, ושלא תהיה עבודתנו מהשפה ולחוץ כמי שעושה דבר שאין לו בו שום עניין...

כלל הדברים הוא כמו שאמר הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל בקוצר לשון, הגדרה הכוללת הכל, פינחס הראה שאכפת לו מכך... ומזה התעלה לכל מדרגותיו, ובזכות זה זכה לכל האמור בפרשה לו ולזרעו אחריו.

כב. מעשה היה בעיה"ק ירושלים לפני כמאה שנה, באיש יהודי שהיה מוכר ביצים לפרנסתו, והנה שם לבו לדבר פלא, כי בכל לילה הוא מכין את הביצים בטבלאות זה על גב זה, ובבוקר כשהוא נכנס לחנותו בבוקר הוא מוצא שמהטבלא הראשונה חסרים כמה ביצים, והבין שמן הנראה לגודל חרפת הרעב השוררת בחוצות יש מי שנכנס לקיים 'נטילת ידים' וגונב כמה ביצים, החליט המוכר להחליף את המנעול של החנות למנעול חדש וחזק יותר, ועדיין, בכל לילה ולילה נגנבים כמה וכמה ביצים, הדבר חרה לו עד מאד, והסיק מסקנא שכנראה ה'שכן' הסמוך לחנותו הוא הגנב, כי הוא הקרוב ביותר אל החלל... אבל לא ידע והבין היאך הוא נכנס, אולי הצליח להשיג מפתח בדרך לא דרך... ומכל מקום, לא אבה להחליט, אלא בגדר 'חשש וספק'.

וגמר אומר לוותר על שינת הליל ולבקר במשך הלילה כמה פעמים סביבות החנות, וראה שהרחוב 'שקט' לגמרי, אין איש מתקרב, אך בבוקר ראה לתדהמתו ששוב ביקר הגנב... והנזק קשה מנשוא. בצר לו החליט לגשת לרב העיר הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, ואמר לרב כך וכך הוה מעשה, וגם אמר לפני הרב שאינו יודע מי הגנב, אבל יש בלבו חשד על השכן.

רבי שמואל שמע את דבריו, עצם עיניו להתעמק במחשבותיו, אחר פקחם וכה אמר לו, שמע נא היטב לעצתי, היום תבשל שלושים ביצים, ותניחם בטבלא הראשונה - המוכר לא הבין, וכי מדוע להפסיד שלושים ביצים (שאין מוכרים ביצים מבושלות), ועוד תמה, וכי אם יבשל יפסיק שכנו מלגנוב, על מה ולמה, אבל התחזק באמונת חכמים, בישל שלושים ביצים, הניחם בטבלא העליונה ונעל היטב את החנות.

ויהי ממחרת בפתחו את החנות, נגלה לעיניו הגנב בעצמו... נחש שרוע על הארץ פגר מת... והבין שבכל לילה היה הנחש יוצא ממחבואו והוא זה שאכל את הביצים, אבל מאחר שבליילה זה היו הביצים מבושלות לכן נחנק למות.

וכזאת ייאמר לדידן, לכל אחד יש בקרבו ובלבבו 'נחש הקדמוני' - יצה"ר, יצר שמעשי ידיו גרמו לעצמו - יצרי מעללי איש - ונחש זה גונב מעמו בכל עת ושעה, כל טצדקי שעושה אינו מועיל, הלה ממשיך לגנוב ממנו עוד תורה ועוד ירא"ש, והעצה להפטר ממנו - לבשל באש, כל מה שיעשה יעשה ברתחת אש הקדושה, ואז יקוים בו כלשון הקדושת לוי, 'על ידי ההתלהבות שמתלהב אח"כ לעבודת הבורא ב"ה תשרף כל הקליפות', הנחש והיצר יתבטלו לגמרי...

עולת תמיד - ענין ה'קביעות' בעבודה

בפרשתן (כח ג), 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', מכאן למדנו חשיבותה של ההתמדה והשמירה על הקביעות והתמידות, הן בתורה והן בעבודה ובכל ענין טוב, וכמו שכתב המהר"ל בספרו 'נתיבות עולם' (נתיב אהבת רע פרק א), וז"ל. כתב 'בחיבור עין יעקב' בהקדמת הכותב שמצא בחיבור מדרש אחד. בן זומא אומר, מצינו פסוק הכולל את כל התורה כולה והוא (דברים ו ד) 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'. בן ננס אומר, מצינו פסוק כולל, והוא (ויקרא יט יח) 'ואהבת לרעך כמוך', שמעון בן פזי אומר, מצינו פסוק כולל יותר, והוא (בפרשתן כח ד) 'את הכבש אחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פזי.

והנה דברי המדרש פלאיים ואומרים דרשני, בשלמא הפסוק 'שמע ישראל' נחא, שהרי האמונה בה' אחד ואהבת השי"ת האמורה באותה הפרשה הם הם יסוד כל התורה והמצווה, ועל ידי מצוה זאת דבוק בו

יתברך לגמרי. כמו כן, מצות 'ואהבת לרעך כמוך' כבר אמר רבי עקיבא שהיא כלל גדול בתורה, והביאור בזה כי הוא קאי גם על הקב"ה שנקרא 'רעהו' (עי' שבת לא:), ועל כן לא יעשה האדם מה דסני לקוב"ה [ועי"ש עוד כמה דרכים בזה]. אולם צ"ב, וכי איזה כלל גדול הכולל את כל התורה כולה יש במה שנאמר בקרבן תמיד 'את הכבש האחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'.

אלא מבאר המהר"ל, דקרבן תמיד מרמז לאדם על ה'קביעות' בעבודתו יתב"ש, כי היו מקריבין אותו בקביעות מדי יום ביומו, ואם עבר זמנו בטל קרבנו ולא שייך להשלימו. כמו כן מה שאדם עובד את השי"ת בתמידות הנמור בזה הוא נחשב לעבד ה', כי כמו שהעבד לא סר עבודתו מאדונו רק הוא עובדו תמיד, כך עלינו לקבל עול מלכות שמים, וזה כלל הכולל את כל התורה כולה^כ, כי עיקר תכלית האדם הוא להיות 'עבד ה' בתכלית השלימות. וזה יקויים ע"י קבלת עול התורה והמצווה בקביעות כשור לעול וכחמור למשא^{כד}, ושלל יסתפק ב'קבלתו' אלא יקיימנה בקביעות^{כה} בידר

כג. ואין כל נפקא מינה מי הוא העובד - אם עבודתו בקביעות הרי הוא גורם בזה נחת רוח לעילא, ולפי זה יומתק הא דאמר 'עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פזי', מה שלא מצינו בחז"ל שיזכירו רבי פלוני [פירוש שנעלם שמו], אך נרמז כאן דבר גדול, שבדבר הנעשה בקביעות אין שום חילוק מי הוא העושה, ואף אם אינו ראוי שיזכירו את שמו מחמת מעשיו, תעלה עבודתו לריח ניחוח לפני הקב"ה, כי השי"ת חפץ בדברים הנעשים בקביעות. **כד.** הנה נאמר בפרשתן (כו א) 'ויהי אחרי המגפה, ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר, ואחר תיבת מגפה' יש סימן פ, להורות שצריך להשאיר חלק, והוא פיסקא באמצע פסוק, וביאר הרה"ק מסקווירא זי"ע מדוע באמת לא חילק הכתוב פסוק זה לשניים, אלא בא ללמדנו שגם לאחר המגפה אין 'להפסיק' אלא יש להתחזק ולהמשיך מיד בלא לעמוד ולהפסיק... ומלבד הלימוד לעניין ה'התחזקות', שאף אם נפל ממעמדו יקום מיד וישוב למקומו לעבוד את ה' מבלי התבוננות ב'נפילתו', יש ללמוד עוד לענייננו - שצריך להיות 'קבוע' בעבודתו, וכל תהפוכות עולם, מגיפה ואחרי המגיפה... לא יזיזו אותו משלו.

כה. וכמו שביאר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצוק"ל (רחמי הרב סוף ערך 'ביטול') דהנה איתא ב'ספרי' על הפסוק (כח ב) צו את בני ישראל ב'פרשת התמידין', ואמרו ז"ל עד שאתה מצוני על בני צוה את בני עלי - את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים. ומדוע בא ענין 'צוה את בני עלי' דייקא בתמידין יותר מייחוד ה' או משאר מצוות. אלא 'כי בזה יבחן איש הישראלי - אם מקיים את אשר קיבל עליו, בין בחול בין בשבת, בלי הפסק בוקר וערב, התמידיות הזאת הוא עיקר עבודת ה' יתברך, להצליחו באחריתו', עכ"ל.

וכפי שהגיד החסיד המפורסם רבי זלמן בריזל ז"ל, שרק בקרבן תמיד נאמר (כח ב) 'ריח ניחוחי' [ואילו בשאר הקרבנות נאמר 'ריח ניחוח'], והיינו טעמא מפני שהוא דבר הבא בקביעות, והגם שאינו כי אם כבש אחד בלבד, מכל מקום אידי דבא בקביעותא חביבא ליה ביותר.

ובספר ברכת אברהם (מכתבי קודש כז) מביא שאמר הדברי שמואל זי"ע על כך מדברי הגמרא (עי' זבחים צ:): 'תדיר ומקודש תדיר קודם', שמעלת העבודה התמידית חשובה יותר משאר העבודות המקודשות. ומביא עוד שאחד שאל את הרה"ק ה'בית אברהם זי"ע 'מה הדרך לעבדות, ענה לו לקבל דבר בקביעות, לא חשוב מה, למשל ללמוד בכל

באר הפרשה - פרשת פינחס

וביארנו צדיקי הדורות (משך חכמה בפרשתו, ועוד רבים כע"ז), שפנחס בקנאותו תיקן הן כלפי שמיא והן לגבי כל ישראל, שהרי 'השיב את חמתי מעל בני ישראל' (פסוק יא), ומלבד שקידש את ה' ותיקן את פגם חילול ה' הנורא שהיה ע"י זמרי, גרם גם כן ש'לא כליתי את בני ישראל', והמנפה שכבר כילתה חלק ניכר בבני ישראל נעצרה. על כן, הגם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אין זה אלא במצוה שבין אדם למקום, אבל במצוות שבין אדם לחברו הרי אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא (פאה א א: קידושין מ.), ומאחר שפינחס גמל טוב עם בני ישראל על כן שפיר בדין הוא שיאכל שכרו, וללמדנו שכרם של גומלי חסדים המיטיבים לאחרים.

בל ימוט לעולם יי. ולא יתפתה לעזוב את קביעות עתו לתורה אף בעד אלפי זהב וכסף, כי כל חפציו לא ישוו בה.

בריתי שלום - להעביר על מידותיו ולברוח מן המחלוקת בפרשתו (כה יא-יג), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל'. ובמדרש (רבה נא א) 'אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו, ורבו המקשים מהו בדין שיטול שכרו, ומה עוד שהרי קיי"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא.

יום חמישה רגעים אבל בזמן קבוע מבלי דיחוי כלל. וביאר לו שכל דבר קבוע יש בו נסיונות וכל נסיון מעלה את האדם, עכ"ל.

ויש ללמוד זאת מעצם הקרבת התמידים, כי הנה מצינו בחז"ל שהפליגו במעלת התמידים שהיו מכפרים על עוונותיהם של ישראל, ואף אמרו שמעולם לא לן אדם בירושלים כשחטא בידו, כי תמיד של שחר מכפר על עבירות שנעשו בלילה ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות 'של יום', גם נראה מדברי הירושלמי (תענית כג.) שביטול התמיד גרם לכך שהובקעה העיר ונחרב הבית (עיי"ש), ולכאורה לא היה לכל אחד מישראל אלא חלק קטן ביותר מ'כבש' אחד (שהרי היו ריבי רבבות אלפים של ישראל באותו זמן), ואם כן מה 'הרעש' הגדול הלזה. אלא אף שכל אחד היה לו חלק משהו שבמשהו אך היה זה 'תמיד', וגדול דבר הנעשה בתמידיות אפילו אם זה 'קבלה קטנה'.

כו. בדרך זה פירשו (בספר 'עטרת פ"ז', לרבי מרדכי אפרים פישל זוסמאן, פרשת וירא) בנוסח הברכה אשר מברכים במעמד ברית מילה 'כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים' (ומקורו בדברי הגמ' מס' שבת קלז:), וכבר נאמרו ביאורים רבים מהו 'כשם', אלא שכשם שהכניסה לברית הרי זו מציאות שאי אפשר 'להתחרט' ולשנותה, ושוב אינו יכול להיות ערל לאחר שנימול, כך צריך להיות הכניסה לתורה ולמעשים טובים, שיהיו כמציאות שא"א לחזור בו, אלא תמיד יחיה חיי תורה ומצוות. ועל דרך זה צריכה להיות כל קבלה טובה שמקבל על עצמו, שישמור עליה 'תמיד' כחק כל יעבור.

מין הבאר

שמעתי מחכם אחד לבאר, שהנה הקשו בגמ' (ברכות ג:) שלכאורה מצינו 'סתירה' אימתי דוד המלך היה ניעור משנתו, במקום אחד כתיב (תהילים קיט סב) 'חצות לילה אקום להודות לך', ומאידיך נאמר (שם קמז) 'קדמתי בנשף ואשועה', ו'נשף' הוא ארבע שעות לאחר תחילת הלילה, ותיירצו שם בכמה אופנים. ולכאורה היה אפשר ליישב בפשיטות שאכן פעמים שקם בחצות ופעמים שהקדים להתעורר בנשף, והיה הדבר תלוי בסדר הלילה, שאם היה לו לדוד 'חתונה' וכדומה... והיה מתאחר מלשכב אזי היה גם מתאחר מלקום עד חצות, ואם היה עולה על יצועו בתחילת הערב אזי היה מקדים ל'נשף', ומדוע לא תירצו כן לכל הפחות אפילו בדרך אפשר או אי נמי... אלא שמע מינה שאם היה לו לדוד 'קבלה' לקום ב'נשף' אזי כל רוחות שבעולם לא היו מזיזות אותו, ואף אם היה נאלץ לשכב מאוחר בכל אופן היה מתעורר בזמן שקבל על עצמו. וללמדנו, שכך תראה ה'קבלה' שצריכה להיות באופן שבכל מצב שהוא לא יזוז ממנה ויקיימנה תמיד מבלי חשבונות...

כז. סיפר כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבאבוב זי"ע על זקנו הרה"ק רבי שלמה הראשון זי"ע, כי בעודו יושב ברבנות בעיר ווישניצא יסד ישיבה ראשונה במדינת גאליציע, והרבה יגיעות יגע וטרח סביב הישיבה הן בהרבצת תורה וירא"ש, הן בכלכל ההוצאות המרובות עד מאד, וגם כלי כספו ותכשיטי הרבנית היו ממושכנים בעד ההוצאות.

וזאת נרמז במקראי קודש אלו, וכך אמר הכתוב זה האשה אשר תקריבו לה' - שבוה תעשו נחת רוח להקב"ה, על ידי שכבשים בני שנה - הדברים ה'כבשים' בלבבכם כל השנה לא תעשו כן אלא שנים ליום, שבכל יום תמחלו ותעבירו על מידותיכם שנים ליום, וממשיך הכתוב לומר את הכבש אחד - מה שכבוש בלבבך תעשה ותתקן [כמו 'ועשתה את צפרניה' (דברים כא יב) שהוא לשון תיקון] בבוקר, שתיכף בבוקר תתקן ותסיר מקרבך את כל הכעס שבך, ואת הכבש השני תעשה ותתקן בין הערביים קודם השינה.

וכבר נודע מה שכתב בספר הק' 'תומר דבורה' יח (פ"א) שעלינו ללמוד מדרכיו של המקום ב"ה,

בפרשתן (כח ג-ד), 'ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'. כתב בספר 'תורי זהב' להמגיד מזאליץ זי"ע 'שמעתי אומרים בדרך מוסר' בשם הרה"ק רבי יצחק מדראוויטש זי"ע, שבא הכתוב לרמז כנגד דרך הבריות אשר אם אחד פגע בהם וציער אותם, שמחזיקים כעסם ותערומוותיהם עד ערב יום הכיפורים ואז מתפייסים זה עם זה, אמנם לא זו הרכה של תורה, אלא צריך למחול בכל לילה במרם יעלה על יצועו לכל מי שחטא כנגדו במשך היום, וכן צריך למחול בבוקר למי שפגע בו בלילה.

פ"א אירע שהחובות השתרגו למעלה ראש עד שלא היו יכולים להמשיך כך בשום פו"א, ולא היתה ברירה אחרת אלא שהרבי בעצמו יצא לגלילות לקבץ נדבות עבור הישיבה, ואכן, במשך כמה שבועות כיתת הרבי רגליו, ובכל מקום בואו נהרו אליו המון העם עם קוויטלעך (פתקאות בהם מוזכרים שמות לתפילה) ופדיונות, להתברך מפיו ולקבל ממנו עצה ותושיה, והצליח ה' דרכו ונאסף בידו סך של אלף ומאתיים זהובים - סכום שהיה בו כדי לפרוע החובות וגם להביא מעט הרווחה והרחבה לבית הרבי ולישיבתו, והכל שמחו בהצלחה הגדולה.

בדרך חזירתו שהה הרה"ק בעיר אחת, ואחד מהנכנסים אליו היה נגיד גדול, ובאמת היה האיש רע מעללים, שונא מובהק להרה"ק, שגם ריכל עליו כל היום לפני דודיו הצדיקים הקדושים בני הרה"ק מצאנו זי"ע בהוצאת דיבה שלא היה ולא נברא... אלא שהמשמשים בקודש לא הבחינו שזה אותו האיש ונתנו לו להכנס אל הרבי, בהיותו לפני הרבי שפך את לבו שהוא עומד לפשוט את הרגל... הרה"ק לא היסס לרגע, אלא העניק לו את כל הממון שנאסף תחת ידו.

מכיוון שיצא האיש שלח הרה"ק לקרוא לגבאי ופקד עליו ללכת לאיש פלוני ללוות ממנו עשרים רייניש כדי שיוכלו להמשיך בדרכם, כי אין לו אפילו פרוטה אחת לכלכל הוצאות המשך הדרך... בשמעו זאת הרגיש הגבאי כי נשמתו פורחת ממנו, וסיפר את הנעשה באזני איש אמונו של הרבי ושמר רבי ישראל יצחק - זה האיש אשר סידר את כל מסע הקודש, וגם הוא פרץ בבכי ובדמעות שלישי, כיצד עשה הרבי ככה, לתת את כל רכושו לאיש אשר החציף פניו כנגדו ורדף אותו בכל מיני רדיפות, וכאב לו הדבר עד דכדוכה של נפש, ולא היה יכול להראות פניו לפני הרה"ק מחשש שמא לא יעמוד בזה ולא יוכל לעצור בעצמו ויפלוט מפיו דיבור שלא כהוגן... כאשר הרגיש בזה הרה"ק שלח לקרוא לרבי ישראל יצחק, פתח חומש בפרשת קדושים והראהו כתוב (יט יח) 'לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך' - ואמר לו, הגידה נא, האם אין הפסוק מדבר אלי, אילו הייתי נותן את המעות לפלוני (ונקט בשמותם של שתיים מחשובי החסידים רבי קלמלי קלאסנער ורבי מיכלי קאליוואריער שהיו גאונים וצדיקים מופלגים, בני עליה ובעלי מדרגה) אז לא היה חרה אפך, ומדוע, כי המה מן האריות שבחבורה, נמצא שכל צערך ומכאובך הוא רק מחמת שנתתי הממון לאיש שציער אותנו בחרפות וגידופין, דע כי גם יצרי דיבר אלי כך, מדוע תתן הממון לאיש כזה, אבל נזכרתי בדברי חז"ל 'לכוף את יצרו עדיף' במסכת ב"מ לענין פריקה וטעינה, וחשבתי שעי"ז שאתן לו המעות אזכה לעורר רחמים עצומים. ודבר שפתיים אך למותר, ללמוד כל אחד לעצמו ענין ההעברה על מידותיו עד קצה האחרון.

כח. מובא משמיה דהרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע (הראשון) שאמר שכל מדרגותיו והשגותיו קנה רק על ידי שלמד והתייגע בכל יום בדבריו הקדושים והנוראים של הספר הקדוש תומר דבורה, ומשם נעשה רבי.

כיוצא בזה מובא בשם הרה"ק הסבא מקעלם זי"ע ש'תומר דבורה' הוא השולחן ערוך של המידות טובות שינהג בהם האדם (הובא בתחילת תומר דבורה שנדפס בתשכ"ה, בסוף מאמר 'ארון התורה').

ואילו השל"ה הק' כתב (בהסכמתו להדפסה הראשונה ביום א' י" סיון שנת שפ"א) וכל מי שרגיל בספר הזה ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ואשרי לו וטוב לו.

שכשם שהוא 'מעביר על מידותיו' כביכול כן נעשה אף אנו. י"ט וול"ק, 'מי א-ל כמוך', מורה על היות הקב"ה מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכולהו רעיון, הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם ניוון ומתקיים מבח עליון השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חוטא בכח ההוא, לא מנעו ממנו כלל אלא סובל הקב"ה עלבון בזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעים והקב"ה סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו שהרי בכוחו ברגע כמימרא לייבש ידיו ורגליו כעין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהכח

בידו להחזיר הכח הנשפע ההוא והיה לו לומר כיון שאתה חוטא נגדי תחטא בשלך לא בשלי, לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון והשפיע הכח והיטיב לאדם טובו וכו'. הרי זו מדה שצריך האדם להתנהג בה, רצוני (כלומר, כוונתי) הסבלנות, וכן היותו נעלב אפילו למדרגה זו (שאדם חטא כנגדו במה שקיבל ממנו), ועם כל זאת לא יאסוף מזבתו מן המקבל, עכל"ק.

העיד הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע משמו של הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע שהלימוד בזה הספר הוא סגולה בדוקה לרפאות את המחלה הידועה ל"ע, וכן ידוע גם על הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע שהיה מורה לחולים במחלה הנוראה ללמוד ולהגות בספר קדוש זה.

כט. מעשה נורא מובא בספרי קורות הימים, בתו של הגה"ק רבי ברוך בער מקמניץ זי"ע בעל ה'ברכת שמואל' התארכה עם אחד מתלמידי ישיבת קמניץ, והשמחה בבית ראש הישיבה הייתה גדולה מאוד. כמנהג אותם ימים, רכשו הורי הכלה מתנות אירוסין עבור החתן - כובע, בגדים ושעון כיס. רבי ברוך הציע בער לחתן, שימצא לו ישיבה בעיר אחרת, כדי שיוכל ללמוד ללא הפרעות (שהרי משפחתו של רבי ברוך בער דרה באותה העיר) החתן הסכים ברצון ונסע ללמוד בישיבה בעיר אחרת. כעבור חודשים מספר, הגיעה בדואר חבילה לביתו של רבי ברוך בער, בה היה הכובע, הבגדים ושעון הכיס שהחתן קיבל במתנה בעת האירוסין, ובמכתב שנלווה לחבילה לא היו הסבר למעשה המשוונה, מלבד כמה מילים שבהן הודיע החתן שהאירוסין מבוטלים.

רבי ברוך בער היה אחוז תמיהה והלם, כי לא קיבל שום רמז למה שעומד להתרחש. הוא הבין שהכאב והצער שייגרמו לבתו כעת, יהיו כבדים מנשוא. אבל לא היתה לו כל ברירה אחרת, וסיפר לבתו את החדשות הקשות. בחלוף זמן מה קיבל רבי ברוך בער מכתב מהבחור הנ"ל. רבי ברוך בער פתח בחשש את המכתב לדעת מה זה ועל מה זה... במכתבו סיפר הבחור כי הגיש מועמדותו לרבנות בקהילה קטנה, ותוך הראיון סיפר לוועדה הבוחנת על לימודיו בישיבת קמניץ בעבר. פרנסי הקהילה התרשמו ממנו לטובה, אך בטרם יקבלו החלטה סופית על בחירתו - ביקשו ממנו מכתב המלצה מאת ראש הישיבה. 'אם כן', סיים הבחור את מכתבו, 'הנני מבקש שראש הישיבה יכתוב לי המלצה'. לאחר שגמר רבי ברוך בער לקרוא את המכתב, שבו והתעוררו בליבו הכאב והמבוכה שנגרמו לו בגללו בעבר, ואף רגשות מעורבים התחילו לבעבע בליבו, על בקשתו זו של הבחור. למרות זאת לא נרתע מלכתוב עבורו מכתב המלצה.

כאשר סיים לכתוב החליט רבי ברוך בער לקרוא לשלושה בחורים, ואמר להם, הכאב בליבי עדיין גדול, ואני חושש שצערי האישי עלול להתבטא בין שורות המכתב שהכנתי, אי לזאת אני מבקש מכם שתקראו את המכתב, ותאמרו לי באמת אמיתית האם מכתב ההמלצה אכן מביע נכונה את מעלות המומלץ, או שמא יש לתקן ולהוסיף... אם הדברים אינם נשמעים כראוי וכהוגן - אכתוב את המכתב מחדש, כי אכן רציתי להעניק לו את ההמלצה הטובה ביותר... מי יתן ותהיה לנו 'נגיעה' במקצת במדרגות נשגבות כאלו.

לב. סיפר הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע לאחד מבני כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ מאנסי זי"ע שפעם הגיע הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע לשבות באחת הערים, ושם כיבד את אחד הפשוטים שבעם, ולא הבינו הקהל מדוע מכבד אותו הרבי כל כך, העז אחד ושאלו, ילמדנו רבינו מה ראה בו הרבי לכבד אותו ב'יותרת הכבוד' שלא לפי כבודו... ענה הרה"ק, הנה, ביהמ"ק נחרב עבור 'שנאת חינוס', ותיקונו לאהוב את הבריות גם 'חינוס' כפשוטו, כלומר לכבד איש

בדין הוא שיטול שכרו - שומעים חרפתם ואינם משיבים
בפרשתן (כה יב), 'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי
 שלום', ובמדרש (רבה כא א) 'אמר הקב"ה,
 בדין הוא שיטול שכרו'. וביאר הרה"ק 'חתם סופר'
 זי"ע (ד"ה לכן אמור), דהנה כתיב (איוב מא ג) 'מי הקדימני
 ואשלם לו', וביארו במדרש (ויק"ר כו ב) דמן הדין אין
 הבורא מחויב לשלם שכר על קיום המצוות, שהרי 'מי
 מל את בנו עד שלא נתתי לו בן זכר, מי עשה לי
 מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה לי מזוזה עד
 שלא נתתי לו בית, מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי
 לו מקום, מי עשה לי לולב עד שלא נתתי לו דמים,
 מי עשה לי ציצית עד שלא נתתי לו טלית'... אמנם
 כאשר האדם שומע חרפתו ואינו משיב ועונה, זאת
 כביכול הקדים האדם, ולא נתן לו הבורא מאומה לפני
 שתיקתו, שהרי מה שקדם הוא רק הקיתון של שופכים
 ששפך עליו חבירו בבזותו אותו... וכאן אצל פנחס בן
 אלעזר שהעביר על מידותיו - שהיו כל השבטים מבזין
 אותו (עי' רש"י) והיה מן הנעלבים ואינם עולבים על זה
 אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, כי שכר זה אינו
 לפני משורת הדין אלא מידת הדין נותנת לו שכרו.

כל איש מישראל ולהיטיב לכלל - אף אם הלה לא
 גמלו טוב אלא רע. והעיקר שלא יראה רק את עצמו,
 אלא יבין בלבו ויראה בעיניו שיש עוד בריות בעולם
 זולתו.. והזמן גרמא לערוך כל איש בנפשו 'בדק הבית'
 - לתקן מידותיו לטוב לו ולסובביו כל הימים.

ובה כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה את הכבש)
 על האמור בפרשתן (כה ג-ד) 'זה האשה אשר
 תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה
 תמיד, את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני
 תעשה בין הערבים, כמנחת הבקר וכנסכו תעשה' וגו',
 שהנה אמרו חז"ל שתמיד של שחר היה מכפר על
 הרהורי עבירה של לילה, ותמיד של בין הערביים היה
 מכפר על הרהורי עבירה שהיו במשך היום, ומסתמא
 הרהורי עבירה שבלילה הם בדברים שבין אדם למקום,
 ואילו הרהורי עבירה של יום הם בעניינים שבין אדם
 לחברו (וכפי מנהגו של עולם שביום נמצא הוא בין הבריות, ואילו
 בלילה שריו בביתו לבדו), ואמר הכתוב שיעשו את התמיד
 של בין הערביים כמנחת הבוקר וכנסכו, 'לרמז שבפרה
 זו שאתה צריך בשביל חטא נגד הבריות תעשה כמו
 בפרה זו שבין אדם למקום'.

יהודי בחינם, ללא כל סיבה - רק מחמת שהוא בן אברהם יצחק ויעקב, ודייקא בו הנני מוצא את ה'תיקון' הלז...
 (מפי כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א).

לג. מסופר על הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע שבעת שעסק בבניית בית מדרשו נסע מעיר לעיר להתרים את העם
 שבשדות, שיסייעו בעדו להשלים את מלאכת הבנין, והנה נזדמן בפרשת 'פינחס' לעיר 'קריניק' בה התגורר
 אחד מהנגידים מאנשי הרה"ק, וביקש ממנו הרה"ק סכום כסף גדול עבור בנין בית המדרש. כאשר נכח הרבי לראות
 כי הנגיד מתקשה להוציא מכיסו סכום כה גדול ברגע אחד, פתח ואמר לו 'פינחס' - פן חס על הכסף, 'בן' - עליך
 להבין ולהשכיל, ש'א-ל עזר' - השי"ת עזר ועוזר, עוד יהיה לך הרבה יותר בזכות מתן הצדקה (בית דלי).

מן הבאר

כתיב בפרשתן (כה ב) 'את קרבני לחמי לאשי', רמז בה הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע (ליקוטי אמרי פינחס,
 בין המצרים) שאפשר ליתן קרבן להקב"ה (גם כהיום הזה) על ידי שיתן לחם לאשי' היינו לאנשיו של הקב"ה,
 שיתן מלחמו לבני ישראל הצריכים לכך (וכ"פ הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע והרה"ק המגיד מטריסק זי"ע).

לד. אחד מחמישה דברים שאירעו את אבותינו ב"ז בתמוז 'נשתברו הלוחות', ורמז יש בזה כי 'שני הלוחות' היו מחולקים,
 אחד לענייני בין אדם למקום כ'אנכי' ולא יהיה לך', והשני לבין אדם לחברו כ'לא תרצח' ולא תגנוב'. וזהו 'נשתברו
 הלוחות', שחילקו ביניהם, וקיימו רק את חלק התורה שבין אדם למקום, ואילו בבין אדם לחברו זלזלו לגמרי...
 רמז לדבר מצינו בדברי המדרש (ויק"ר כ יב) א"ר יודן, מפני מה נסמכה מיתת אהרן לשבירת לוחות (דברים פרק י'),
 אלא מלמד שהיה קשה לפני הקב"ה מיתתו של אהרן כשבירת לוחות, והיינו כי אהרן הכהן היה אוהב שלום ורודף
 שלום, ומשמת אהרן - ופסקו להיזהר בחלק 'בין אדם לחברו', זהו שבירת הלוחות האמור כאן, שעזבו את אחד
 מהלוחות העוסק רק ב'בין אדם לחברו'...

באר הפרשה - פרשת פינחס

יחטא, וצריך כמה סיגופים ותעניות הרבה או קבלת יסורין ועניות והחלאים וכיוצא אשר כל אחד מהם מר ממות, אך המעביר על מידותיו אוכל ושותה ומתפרנס בטוב ועונותיו מתכפרים לו, והאריך בזה. וזהו שאמר לא מצאתי לגוף דייקא - שלא יצטרך יסורין בגופו או בממונו או סיגופין, ואין טוב משתיקה, כי הוא טוב לגוף שאוכל ושותה ויש לו בריאות ונסלח לו ע"י השתיקה לו.

ותגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב, אור חדש על ציון תאיר ולה' הישועה על עמך ברכתך סלה.

שהרי בפירוש אמר הבורא 'מי הקדימני ואשלם לו', והיינו שעליו לשלם למי שמקדים אותו כביכול לה'.

ובה פירש הגה"ק החיד"א זי"ע (פתח עיניים אבות) הא דאיתא במשנה (א י) 'שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה', וז"ל, פירש רבינו עובדיה מי ששומע חרפתו ושותק, ואפשר להרחיב הדבר במ"ש הרמ"ק דאין בכל הסיגופים ותעניות דבר המכשיר הנפש ומכפר עונותיו כשומע חרפתו ושותק ומוחל, כי אין צדיק בארץ אשר לא

לה. עוד מצינו נוראות בעניין זה בתורתנו של הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ נח ד"ה קץ) שמשנה רבינו ע"ה קיבל קצבת חייו מאה ועשרים שנה, וסיבב מסבב כל הסיבות שבני ישראל יתעכבו במדבר במשך ארבעים שנה, ובתום הזמן ההוא רצה משה רבינו להיכנס לארץ ישראל, והקב"ה השיב לו 'רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה' (דברים ג כו), כי כבר תמו שנות חייו בעולם הזה, אמנם משה רבינו ביקש דהנה אמרו (חגיגה ה.) שכאשר מת אדם קודם זמנו מוסיף קוב"ה שנותיו ל'צורבא מרבנן דמעביר במיליה', היינו תלמיד חכם שמעביר על מידותיו, ואם כן הלא על כל בני דור המדבר נגזרה גזירת מיתה בטרם זמנם, מדוע לא יתנו לו חיים משנות חייהם הנותנים, על כן 'אעברה נא ואראה את הארץ הטובה' (שם כה), אולם הקב"ה ענה לו, מאחר שאמר (כ י) 'שמעו נא המורים' אינו זכאי לקבל אותם שנים. ורק פנחס יקבלם מפני שסבל בזיונות, כמו שאמרו 'שהיו השבטים מבזין אותו, ראיתם בן פוטי זה בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים' (כמובא ברש"י פסוק יא), ואכן זכה פנחס, לקבל את כל השנים של בני דור המדבר שמתו טרם זמנם, ונעשה אליהו, וחי לעולם (כי הגע בעצמך, אפילו רק שנת חיים אחת משישים רבוא עולה לו לחיות עוד שש מאות אלף שנים).

לו. ה'משגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל היה רגיל לומר, שמי שבאו עליו בזיונות הרי הוא כמי שעבר עליו יום הכיפורים, כי הבזיונות מכפרים ומטהרים אותו. ועד"ז פירשו צדיקים במה שאמרו חז"ל (הובא בשמיה"ל שער התבונה פ"ח) שכאשר קילל שמעי בן גרא את דוד המלך קללה נמרצת, ואמר דוד הניחו לו 'כי ה' אמר לו קלל' (שמואל ב' טז י), באותה שעה זכה להיות רגל רביעי במרכבה, והיינו טעמא, כי באמת אי אפשר למי שיש בו חלק גשמי להתעלות עד למדרגה גבוהה כזו, אך אותם בזיונות שחרפו וניאץ אותו הרי הם כשפיכות דמים ממש, וכמו שאמרו בגמ' (ב"מ נח:) 'אזיל סומקא ואתי חיורא', נמצא שנסתלקו ממנו כל 'הדמים הרעים', ולא נשאר בו אלא חלק הטוב וכולו רוחני, עד שכבר אפשר לו להיות רגל רביעי שבמרכבה.

לז. בא וראה אותם דברים נשגבים שכתב רש"י לפרש מה שנאמר (תהילים פו ב) 'שמרה נפשי כי חסיד אני' - שאני שומע גדופי וחרפתי ויכולת בידי להנקם ואני שותק', ללמד גודל מעלת הנעלב ואינו עולב שומע חרפתו ושותק, עד שיש לו 'טענה' ו'זכות' לבקש מהקב"ה 'שמרה נפשי', כי בדין הוא שיטול שכרו...

ישקו העדרים

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

לפי שהיו השבטים מבזים אותו (רש"י).

סיפר הרה"ק מסאדיגורא זי"ע, שהרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז זי"ע נסע פעם לשבות שבתו בעיר ז'טאמיר, משהגיע הרבי בערב שבת סמוך לעיר (בהיותו עדיין מחוץ לעיר) יצאו לקראתו רבים מבני העיר, בתוך הבאים הי' איש פשוט שמוצאו ממשפחה פחותה אלא שהשעה שחקה לו ונעשה לעשיר מופלג, והנה, כאשר נתן איש זה 'שלום' לרבי הביט בו הרבי ושאלו אם הוא מסכים להיכנס לתוך מרכבתו לנסוע עמו העירה, הדבר לא מצא חן בעיני האנשים הסובבים אשר הרבי יחלוק כבוד גדול כזה לאיש הדיוט ונחות הערך - בפרט שבאותה שעה עמדו אצל המרכבה אנשים חשובים ויקרי ערך, אך מי זה יבוא אחר המלך... ויעל האיש אל העגלה ויסעו, בדרכם שאל הרבי את רשותו להתאכסן אצלו, היהודי לא ידע את נפשו מרוב שמחה על הזכיה שנפלה בחלקו, ואכן, העשיר העמיד את ביתו לרשות הרר"ב ופמלייתו בכבוד וברווח בא'כילה ש'תיה ל'ינה כמנהג בעה"ב חשובים... לעומתו, לא ידעו בני העיר את נפשם מרוב צער כי מכל תושבי עירם בחר הרבי לשבת דייקא בביתו של איש פשוט כמוותו, אך מכיוון שידעו את גודל מעלת ערך וקדושת הרבי שמו מחסום לפיהם ולא אמרו דבר...

ויהי ביום הראשון - ממחרת השבת, נכנסו אנשי העיר להתברך אצל הרבי, גם אותו העשיר נכנס ככל בית ישראל, ולתדהמתו שאלו הרבי, האם הגיעו צאצאיו לפרק השידוכים, ענה העשיר, שאכן לשם זה נכנס הנה, לבקש מהרבי ברכה על הזיווג לבתו, אמר לו הרבי, הנה לי בן בעונת השידוכים - שמא תסכים להשתדך עמי... מיד הסכים האיש, ויושיט הרבי את ידו הקדושה ואמר 'מזל טוב... מזל טוב...' כחץ מקשת פשטה השמועה בכל הגלילות, ותהום כל העיר - היתכן שצדיק גדול מפורסם ומיוחס נכד הבעש"ט זצ"ל מגזע אראלים ותרשישים יקח לו למחותן איש פשוט כזה, ועוד, והוא העיקר, בזכרם שלפני כעשרים שנה יצאה עליו שמועה מהוצאת לעז בדברים החמורים ביותר ל"ע, ואז הובילו אותו בכל העיר ויבזהו בבושות נוראות למען ישמעו ויראו... ואף שעד עתה לא סיפרו לרבי מעשה זה (כשהלך לבית האיש הזה) אבל כעת בשידוך זו שנוגע כבר לכבוד הרבי ולכבוד אבותיו אין העת לחשות...

'משלחת' נכבדה עלתה אל הרבי, וגילתה את אזניו על 'חשיבותו' של 'המחותן' החדש... כי איש פשוט הוא, ולא עוד אלא שאך לפני ככ' שנה הוצא עליו לעז כזה, ומי יודע... מיד נפלו פני הרבי מרוב צער, ואמר, הנה, תיכף כשראיתיו נכנס בקרבי חשק גדול להשתדך עמו, לכן בקשתי לילך לביתו, גם כשנכנס עם פתקא אלי שוב נפל בי הרעיון והחשק להשתדך עמו, ונראה לי כי מן השמים העמידו אותי בפני שידוך זה, מעתה שם אנכי את יהבי ומבטחי בהשי"ת אשר יאיר עיני ועיני כל אוהבי אשר לא שגיתי בזה, ולדבריהם - אתבונן שוב בנעשה כאן, ואענה לכם תשובה.

אדהכי והכי, נזדמן הרר"ב למעונו של הרה"ק ה'אור המאיר' מז'טאמיר בבואו לכבד את אלמנתו תליט"א, מיד בהכנס הרבי לביתה נענתה הרבנית בגיל ורנן - אתמול נודע לי

ישקו העדרים

כי מע"כ הוא צדיק אמיתי וגדול הדור, והראתה על אחד מחלונות ביתה ואמרה, אצל החלון הזה עמדנו אני ובעלי זי"ע לפני כעשרים שנה - בעת אשר הובילו את ה'מחותן' שלכם ברחובות קריה לביישו בבושה וכלימה, בקריאת 'ככה יעשה לאיש אשר יעשה נבלה כזאת', ואמר בעלי זי"ע, הנה ההמון הגדול רודפים אחר איש צדיק מנוקה מכל עוון אשמה ורשע, מי יתן אשר אנכי אהיה זכאי כמוהו בדיני לאחר מאה ועשרים שנה...

וסיים דבריו ואמר, בשכר בושה נוראה זו יזכה האיש להיות 'מחותן' עם אחד מצדיקי הדור, עתה שמעתי כי מע"כ בא בקשרי החיתון הבנתי שעליו נתכוון בעלי הקדוש זי"ע, דברי האלמנה פשטו בקרב המחנה, ותרב שמחתם בראותם עד היכן הדברים מגיעים, מיד הלכו לבית העשיר, וערכו שם 'תנאים' כיד הגבירים מתוך רוב צהלה ושמחה, הא למדת כוחה של שתיקה על בזיון, להרבות גדלו ותפארתו של השותק.

וגדולה מזאת מפורש בספר 'חסידים' (סימן רטז), אם ראית רשע עשיר, המצליח בנכסיו, ועקב עשרו הוא משיא את בניו עם אנשים חשובים וגדולים. אל תתמה, אלא דע לך שכל סיבת ומטרת עשרו שנתן לו הקב"ה, הוא רק בכדי שיקחו אנשים גדולים וצדיקים את צאצאיו להינשא עמו, שאילמלא עושרו לא היו מתחתנים עמו עקב רשעותו. ומדוע זוכה אותו רשע הן לעשירות הן שגדולים מתחתנים בו. דבר זה בא לו, או מזכות אבותיו העומדת לו. או משום שהיו מביישים אותו ומבזים אותו קודם לכן, וזכות אותו ביזיון אשר ספג היא שעמדה לו לזכות לעושר ולחתנין רבנן (נלמד מכאן. א. כי אף הרשע יזכה לכל הטובות אם ישתוק למחרפיו, ק"ו למי שאינו רשע אם אך ישתוק - מה טוב חלקו וחבלו. ב. ראה כמה מסובב הקב"ה בעולמו כדי שיגיע לכל איש זיווגו ההגון לו).

